CHOKOLA'J, CACAHUATL, CHOCOLATE, CZEKOLADA

OWOCE KAKAOWCA

Nazwa czekolada ma podobne brzmienie w wielu językach. Chocolate po angielsku i hiszpańsku, chocolat po francusku, cioccolato po włosku, шоколад po rosyjsku. Najpopularniejsze w nauce wytłumaczenie pochodzenia nazwy przysmaku, to przekształcenie występującego jakoby w nahuatl (języku Azteków) słowa chocolatl, gdzie podobnie do innych słów z tego języka końcówka -tl przeszła w końcówkę –te. Jednakże problemem jest fakt, że podobne słowo w języku azteckim nie występuje, natomiast napój sporządzany na bazie ziaren kakao nazywano cacauatl, czyli woda kakaowa. Sam zdobywca Meksyku Cortés nazywał czekoladę po prostu cacao. Nazwa chocolatl pojawia się natomiast w użyciu w końcu XVI w. i szybko zastąpiona jest formą chocolate, która zdobyła wielką popularność, najpierw wśród mieszkańców Nowego Świata, a następnie w Europie. Pojawienie się tego neologizmu jest trudne do wytłumaczenia. Zbitka choco (kakao) oraz latl (woda) w języku nahuatl nie występują, a proponowana zbitka xocoatl (gorzka woda) jako podstawa słowa chocolate jest trudna do wytłumaczenia.

Prawdopodobne jest też pochodzenie nazwy czekolada z określenia chokola'j, czyli tradycyjnego w kulturze Majów wspólnego picia wspomnianego napoju bądź też z zastąpienia w majańskim wyrażeniu chocol haa (gorąca woda) słowa haa jego azteckim odpowiednikiem atl. Stąd pojawiłoby się najpierw wspomniane już chocolatl, a następnie chocolate.

Nowe słowo doskonale zastąpiłoby znane w języku azteckim cacahuatl, które miało dwa mankamenty. Po pierwsze oznaczało zimny i gorzki napój Azteków, a Hiszpanie w Nowym Świecie woleli pić go na wzór Majów jako gorący i w dodatku słodki, po drugie zaś zawierało człon caca, który w językach romańskich (a do tych zalicza się hiszpański) momentalnie nasuwał skojarzenia z - często wulgarnym - określeniem odchodów.

W taki oto skomplikowany sposób pojawiło się słowo czekolada, określające jeden z najwspanialszych przysmaków w dziejach człowieka.

MAJOWIE I CZEKOLADA